

Dąbrowa Górnicza, dnia 28. 03.2024 r.

ZASADY TWORZENIA, ZATWIERDZANIA I PRZEGLĄDÓW PROGRAMÓW STUDIÓW I EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Rozdział I.

Zasady tworzenia i zatwierdzania programów studiów i efektów uczenia się

§ 1. Podstawowe definicje

1. **Program studiów** zawiera opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów uczenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu, który spełnia wymagania określone w stosownych rozporządzeniach Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. **Kierunek studiów** to wyodrębniona część jednej lub kilku dyscyplin naukowych, realizowana w uczelni w sposób określony przez program studiów.
3. **Efekty uczenia się** to zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskanych przez studenta w procesie kształcenia.
4. **Kierunkowe efekty uczenia się** to efekty uczenia zdefiniowane dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia.
5. **Profil studiów** może być profilem praktycznym, obejmującym zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS lub profilem ogólnoakademickim, obejmującym zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.
6. **Grupa zajęć** to wyodrębniony element w programie studiów, obejmujący różne formy zajęć lub grupy zajęć dydaktycznych, którym przypisane są zakładane efekty uczenia się oraz liczba punktów ECTS. Może być grupą przedmiotów lub stanowić pojedyncze zajęcia, zajęcia terenowe, zajęcia projektowe, praktyki, przygotowanie do napisania pracy dyplomowej. Może być też grupą przedmiotów obieralnych, obowiązkowych dla określonej specjalności realizowanej w ramach kierunku studiów.

§ 2. Wytyczne do tworzenia programów studiów

1. Programy studiów powinny być tworzone w oparciu o zapisy aktualnych aktów prawnych odnoszących się do tego procesu, w tym Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Ustawie o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji oraz stosownych rozporządzeń Ministra właściwego dla szkolnictwa wyższego.
2. Program studiów tworzony jest w zgodzie z misją i strategią uczelni oraz w oparciu o:
 - a) analizę zapotrzebowania rynku pracy na określoną wiedzę i umiejętności oraz kompetencje społeczne,
 - b) politykę jakości,
 - c) wzorce międzynarodowe oraz przykłady dobrych praktyk,

- d) wyniki monitorowania kariery zawodowej absolwentów,
 - e) opinie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych,
 - f) standardy kształcenia, o ile istnieją dla danego kierunku studiów,
 - g) zasoby i możliwości uczelni niezbędne do realizacji procesu dydaktycznego prowadzącego do osiągnięcia założonych efektów uczenia się,
 - h) wymagania i zalecenia komisji akredytacyjnych,
 - i) wymagania i zalecenia stowarzyszeń i organizacji zawodowych
 - j) wyniki badań naukowych prowadzonych w Uczelni w danej dyscyplinie lub dyscyplinach wpisujących się w kierunek studiów.
3. Zasady przyznawania punktacji ECTS poszczególnym grupom zajęć określa Regulamin ECTS.
 4. Program studiów musi zapewnić odpowiedni procent zajęć obieralnych w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów .
 5. Program studiów powinien obejmować zajęcia lub grupy zajęć poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego języka obcego (np.: lektoraty, wykłady w języku obcym, zajęcia z języka specjalistycznego) i powinien umożliwiać studentowi uzyskanie efektów uczenia się w zakresie umiejętności językowych zgodnie z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia określonymi dla:
 - a) poziomu B2 – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - b) poziomu B2+ - w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich .
 6. Praca studenta w kole naukowym, a także w badaniach naukowych, może być zaliczony jako przedmiot obieralny, za który można przypisać punkty ECTS.
 7. Program studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz studiów II stopnia o profilu praktycznym przewiduje odbycie przez studenta praktyki. Ilość godzin obowiązkowych praktyk określa plan studiów. Wymiar praktyk zawodowych na kierunkach o profilu praktycznym jest zgodny z wymaganiami określonymi w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Praktyki na kierunkach studiów przygotowujących do wykonywania zawodów o których mowa w art. 68ust.1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, fizjoterapeuty, ratownika medycznego, lekarza weterynarii, architekta, nauczyciela) realizowane są w wymiarze określonym w standardach kształcenia
 8. Program studiów realizowanych w profilu ogólnoakademickim może uwzględniać realizację praktyk, których wymiar określa plan studiów.
 9. Plan studiów stacjonarnych I stopnia oraz jednolitych magisterskich uwzględnia zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze nie mniejszym niż 60 godz. Zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS.
 10. Program studiów może obejmować grupę treści ogólnouczelnianych realizowanych w ramach każdego kierunku studiów
 11. Program studiów przypisany do dyscyplin w ramach innych dziedzin niż dziedzina nauk humanistycznych i nauk społecznych przewiduje realizację zajęć przypisanych do ww. dziedzin w wymiarze nie mniejszym niż 5 ECTS.
 12. Program kształcenia powinien również przewidywać obowiązek odbycia szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz szkolenia bibliotecznego dla wszystkich studentów rozpoczynających naukę w uczelni

§ 4. Zmiany do programu studiów

1. Dopuszcza się w ramach doskonalenia programu kształcenia dokonywanie w nim zmian przy uwzględnieniu wytycznych w tym zakresie określonych w odpowiednich aktach prawnych.

§ 5. Dokumentacja programu studiów

1. Dokumentacja programu studiów obejmuje m.in:
 - a) tabelę odniesienia efektów kierunkowych zdefiniowanych dla danego kierunku studiów do charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz do uniwersalnych charakterystyk zdefiniowanych dla poziomów odpowiadających szkolnictwu wyższemu,
 - b) matryce odniesienia efektów uczenia się,
 - c) plan studiów,
 - d) sylabusy wszystkich przedmiotów.Wzory sylabusów stanowią załączniki do niniejszych Zasad.
2. W przypadku prowadzenia studiów w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w ramach tego samego kierunku studiów plan studiów należy ustalić dla każdej z tych form.

§6 . Zatwierdzanie programów kształcenia

1. Program studiów w tym efekty uczenia się dla każdego kierunku prowadzonego w AWSB ustala Senat

§ 7. Zasady planowania i realizacji zajęć dydaktycznych

1. Na studiach stacjonarnych zaleca się by tygodniowy wymiar zajęć nie przekraczał 30 godzin (licząc bez praktyk i zajęć terenowych/klinicznych).
2. W przypadku studiów niestacjonarnych liczba semestrów oraz liczba zjazdów w semestrze powinna być tak określona, aby liczba godzin dydaktycznych przypadająca na jeden dzień zjazdowy nie przekraczała 10.
3. Jeżeli dana grupa zajęć obejmuje różne formy zajęć należy przyjąć zasadę, iż pierwsze zajęcia wykładowe muszą poprzedzić inne formy zajęć np. ćwiczenia lub zajęcia projektowe.
4. W ciągu danego dnia maksymalna liczba godzin dydaktycznych realizowana w ramach danych zajęć nie może przekroczyć 4 godzin. Dopuszcza się w wyjątkowych przypadkach wynikających ze specyfiki zajęć zwiększenie liczby godzin zajęć realizowanych w ciągu dnia w ramach danych zajęć.
5. Szczegółowe zasady planowania i prowadzenia zajęć w formie e-learningu zostaną określone w odrębnej procedurze.
6. Zajęcia dydaktyczne powinny być organizowane w grupach stwarzających realne możliwości aktywnego w nich uczestnictwa studentów oraz osiągnięcia zakładanych celów dydaktycznych i efektów uczenia się. Zaleca się by grupy ćwiczeniowe liczyły maksymalnie do 25 osób, seminaryjne i laboratoryjne do 15 osób, grupy językowe do 20 osób, grupy kliniczne od 5 do 8 osób (w zależności od ustaleń z placówkami medycznymi, adekwatnie do standardów kształcenia, o ile precyzują tego typu informacje). Liczba osób biorąca udział w zajęciach realizowanych na kierunkach medycznych powinna być adekwatna do specyfiki zajęć, np. w specjalistycznych pracowniach zaleca się by grupa studencka liczyła od 8 do 12-15 osób.
7. Realizacja zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość musi spełniać następujące warunki
 - a) osoby prowadzące zajęcia są przygotowane do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana,
 - b) dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwia synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia,
 - c) materiały dydaktyczne są opracowane w formie elektronicznej,

- d) studenci mają możliwość osobistych konsultacji z osobami prowadzącymi zajęcia w siedzibie uczelni lub w jej filii; dopuszcza się także organizację konsultacji w formule zdalnej, z wykorzystaniem technik prowadzenia zajęć zdalnych synchronicznych,
- e) weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce.
- f) studenci odbyli szkolenia przygotowujące do udziału w tych zajęciach,
- g) przy realizacji zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość muszą pozwalać na osiągnięcie założonych do realizacji efektów uczenia.

Rozdział II

Monitoring programów studiów i ocena stopnia osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się

§ 8. Monitoring programów studiów

1. Okresowe przeglądy i doskonalenie programów studiów realizuje się poprzez:
 - a) analizę programów studiów pod względem ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa,
 - b) analizę zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy,
 - c) weryfikację systemu punktów ECTS,
 - d) sprawdzenie kwalifikacji zespołu nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na danym kierunku studiów,
 - e) wyniki monitorowania karier studenckich lub realizowanych cyklicznie badań losów absolwentów,
 - f) opinie wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy, pozyskiwane w ramach ilościowych i jakościowych badań,
 - g) oceny stopnia osiągnięcia przez studentów założonych w programach studiów efektów uczenia się,
 - h) ocenę koncepcji kształcenia, opisu sylwetki absolwenta, planu studiów i sylabusów w kontekście tworzenia spójnej całości.
 - i) przegląd sylabusów
 - j) analizę innych wskaźników opisujących realizację programu pozyskanych w ramach dodatkowych działań np.: dodatkowych badań ewaluacyjnych, danych pochodzących z systemów analitycznych itp.
2. Celem przeglądów programów jest m.in.: aktualizacja ich treści, ocena zgodności z efektami uczenia się oraz z dyscypliną naukową do której przyporządkowany jest dany kierunek studiów, dopasowanie do potrzeb zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy, trendów w zakresie kształcenia, dopasowanie treści programowych do potrzeb rynku pracy, uwzględnienie w ich realizacji trendów w zakresie rozwoju danych kompetencji w danej branży, zwiększenie efektywności w realizacji założonych efektów uczenia się.
3. Programy studiów podlegają cyklicznym przeglądom – bieżące – raz na rok, cyklicznym nie rzadziej niż raz na dwa lata.
4. Za proces przeglądu programu odpowiedzialni są prodziekani lub dziekani nadzorujący realizację danego kierunku oraz Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia.
5. Przeglądy programów studiów uwzględniają wyniki oceny stopnia osiągnięcia przez studentów założonych w programach studiów efektów uczenia się.
6. Ocena stopnia osiągnięcia założonych w programach studiów efektów uczenia się obejmuje:

- a) ocenę zgodności założonych kierunkowych efektów uczenia z charakterystykami drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji zdefiniowanymi dla poziomów odpowiadających szkolnictwu wyższemu oraz standardami kształcenia, o ile dany kierunek studiów wymaga ich realizacji,
 - b) ocenę zgodności efektów uczenia się osiągniętych w ramach poszczególnych zajęć z efektami kierunkowymi, w tym osiągniętych w ramach zajęć prowadzonych na odległość,
 - c) ocenę właściwego doboru narzędzi walidacji efektów uczenia się założonych w danym programie studiów, w tym stosowanych w kształceniu w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,
 - d) analizę osiągniętych efektów uczenia się w ramach praktyk studenckich. Analizy dokonuje się po zasięgnięciu opinii Pełnomocników rektora ds. praktyk studenckich,
 - e) ocenę zgodności założonych efektów uczenia się z oczekiwaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi interesariuszy,
 - f) analizę rozkładu ocen z zaliczeń i egzaminów,
 - g) ocenę metod kształcenia, w tym metod kształcenia na odległość
 - h) przegląd jakości prac dyplomowych i prawidłowości stosowania zasad ich oceniania,
 - i) analizę efektywności kończenia studiów, skali odsiewu i jego przyczyn,
 - j) przegląd wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów uczelni, o ile w danym okresie były realizowane.
7. Za ocenę stopnia osiągania efektów uczenia się odpowiadają Zespoły ds. oceny stopnia osiągania efektów uczenia się, w skład których wchodzi wybrani nauczyciele prowadzący zajęcia w ramach danego kierunku. Nadzór nad pracami Zespołów sprawuje Dziekan i Prodziekan właściwi ds. danego kierunku.
8. Zespoły, o których mowa w pkt. 6 po przeprowadzeniu ocen przygotowują sprawozdanie i przedstawiają je dziekanowi wydziału.

§ 9. Doskonalenie programów kształcenia

1. Podejmując działania mające na celu doskonalenie programu studiów Uczelnia uwzględnia:
 - a) wyniki analizy kariery zawodowej absolwentów,
 - b) wyniki przeglądów programów studiów, w tym oceny stopnia osiągania założonych w programach studiów efektów uczenia się,
 - c) opinie wewnętrznych i zewnętrznych interesariuszy,
 - d) analizy polskich i zagranicznych dobrych praktyk w obszarze kształcenia,
 - e) trendy w zakresie kształcenia, w tym w zakresie kształcenia na odległość,
 - f) trendy w zakresie rozwoju danej branży tożsamej z danym obszarem kształcenia.
2. Wnioski z systematycznej oceny programów studiów są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia programów studiów, zarówno w obszarze doskonalenia treści kształcenia jak i metod kształcenia, w tym kształcenia na odległość, oraz wdrażania innowacyjnych metod dydaktycznych i nowoczesnej technologii edukacyjnej.
3. W celu doskonalenia programów studiów Rektor może powołać Radę Programową, oddzielnie dla każdego kierunku studiów lub w wyjątkowych przypadkach dla grup kierunków.
4. W skład Rady programowej wchodzi nauczyciele akademicki oraz minimum 2 przedstawicieli pracodawców, reprezentujących branżę tożsamą z dyscypliną danego kierunku.
5. Do zadań Rady Programowej należy:
 - a) opracowanie projektu programu studiów na danym kierunku studiów
 - b) ocena programu studiów pod kątem jego zgodności z potrzebami otoczenia oraz z aktualnym stanem wiedzy, w tym: ocena aktualności treści sylabusów

- c) rekomendowanie zmian w zakresie uruchamiania nowych specjalności studiów, nowych modułów zajęć
 - d) analiza wyników badań prowadzonych we wszystkich grupach interesariuszy, w tym: ewaluacji zajęć dydaktycznych i formułowanie rekomendacji w tym zakresie;
 - e) podejmowanie różnego rodzaju działań w zakresie doskonalenia programu studiów i zapewnienia jakości kształcenia w ramach kierunku
 - f) opiniowanie kwalifikacji kadry dydaktycznej zaangażowanej w prowadzenie kształcenia na kierunku
 - g) rekomendowanie działań w zakresie rozwoju metod dydaktycznych i systemu weryfikowania efektów uczenia się, w tym kształcenia na odległość,
6. Rada Programowa opiniuje wnioski dotyczące przebiegu procesu dydaktycznego na danym kierunku, zgłaszane przez wykładowców oraz studentów.
7. W oparciu o prowadzone analizy i prace Rada Programowa formułuje rekomendacje i przekazuje je w postaci raportu do dziekana.
8. Spotkania Rady Programowej odbywają się cyklicznie, nie rzadziej niż raz na semestr.
9. Dla kierunku lekarskiego zadania rady programowej realizuje Kierunkowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Rada Naukowa Collegium Medicum.

§ 10. Odpowiedzialność za wykonanie działań w ramach tworzenia, zatwierdzania i monitoringu efektów uczenia się

Do osób odpowiedzialnych za wykonanie działań objętych niniejszym regulaminem należą:

- a. Dziekan – nadzór nad procesem dydaktycznym, koordynacja procesu przeglądów programu,
- b. Prodziekani – koordynacja procesu dydaktycznego, koordynacja procesu przeglądów programu,
- c. Kierownik katedry – współtworzenie programów studiów, koordynacja treści merytorycznych realizowanych w ramach danego programu studiów, opiniowanie programów studiów i ich modyfikacji,
- d. Rada Programowa – opracowanie i ocena programu studiów w ramach danego kierunku.
- e. Zespoły ds. oceny stopnia osiągnięcia efektów uczenia się – udział w procesie przeglądów programów studiów, ocena stopnia osiągnięcia efektów uczenia się,
- f. Pełnomocnik rektora ds. jakości kształcenia – nadzór nad realizacją procedur w zakresie tworzenia, zatwierdzania i przeglądów programów studiów i efektów uczenia się,
- g. Pracownicy działu nauczania – prawidłowe planowanie zajęć, archiwizowanie dokumentacji programu studiów.

§ 12. Dokumenty związane

- 1. Regulamin studiów.
- 2. Regulamin ECTS.

§ 13. Ustalenia końcowe

W sprawach związanych z tworzeniem programów studiów i ich monitoringiem, a nieuregulowanych w niniejszym dokumencie oraz stosownych zarządzeniach rektora, wszelkie rozstrzygnięcia podejmuje rektor, po konsultacji z Pełnomocnikiem ds. jakości kształcenia i dziekanem.

Załączniki

1. Wzory sylabusów.